

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **M. H.**, zast. JUDr. Irenou Wenzlovou, advokátkou, se sídlem Sovova 709/5, Litoměřice, proti žalovanému: **Krajské ředitelství policie Pardubického kraje**, se sídlem Na Spravedlnosti 2516, Pardubice, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 11. 11. 2013, č. j. 52 A 42/2013 – 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu ze dne 30. 7. 2013 žalobce navrhl, aby soud vyslovil nezákonnost zásahu příslušníka Policie České republiky, spočívajícího ve výběru kaucy ve výši 6.000 Kč od žalobce jako řidiče motorového vozidla, k němuž došlo dne 8. 6. 2013 v době kolem 15:33 hod. v obci Pardubice, na ulici Nádražní ve směru na Hradec Králové, poblíž nákupního centra Globus-Baumarkt.

[2] Podle potvrzení o převzetí kaucy ze dne 8. 6. 2013 byla od žalobce vybrána kaucy ve výši 6.000 Kč, přičemž jako důvod jejího uložení zasahující policista v potvrzení vymezil, že v uvedeném místě a čase na uvedeném místě žalobce řídil vozidlo tovární značky Škoda Octavia, registrační značka X; vozidlo bylo zastaveno z důvodu překročení

rychlosti v úseku, kde je dopravní značkou povolena rychlost 80 km/h, přičemž řidiči byla naměřena rychlost jízdy 135 km/h (se započtením možné odchylky měření 131 km/h). Z jednání, chování a vystupování řidiče, podezřelého ze spáchání přestupku, policista pojal důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení.

[3] Žalobce v žalobě namítal, že v daném případě nebylo dáno důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení. Vyjádřil domněnku, že výběr kaucí přichází v úvahu zejména v případech, kdy přestupci nelze řádně doručovat, tedy v případech, kdy nemá trvalé či dlouhodobé bydliště nebo podnikání na území České republiky ani Evropské unie, jakož i v případech, kdy nepracuje, je na něj vyhlášena exekuce nebo po něm bylo v minulosti vyhlášeno pátrání; policie má (online) přístup k řadě rejstříků a evidencí a je na ní, aby výběr kaucí odůvodnila. V daném případě došlo ke zneužití institutu kaucí, přičemž žalobce vyjádřil domněnku, že se jednalo o odplatu za to, že se na místě nechtěl k přestupku vyjádřit a odmítl podepsat oznámení o přestupku; zásah byl proto podle jeho názoru nezákonný.

[4] Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 11. 11. 2013, č. j. 52 A 42/2013 – 39, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému se toto právo nepřiznává. V odůvodnění poukázal na § 125a odst. 1 věta první a odst. 2 a 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), v tehdy účinném znění (dále jen „zákon o silničním provozu“), a konstatoval, že zákon ukládá policistovi povinnost v potvrzení uvést důvod uložení kaucí, přičemž však neklade konkrétní nároky na rozsah či podrobnost jeho vymezení; přitom postačí stručné odůvodnění, a to i vzhledem k charakteru potvrzení a podmínkám, za nichž je vystavováno. Důvodné podezření, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení, mohl policista nabýt především z jeho jednání, postoje k věci, způsobu komunikace (např. tónu a způsobu vyjadřování) či z celkového chování. Pokud v projednávané věci za důvod uložení kaucí označil „jednání, chování a vystupování řidiče na místě“, pak takovéto vyjádření krajský soud vyhodnotil jako dostačující; požadavek na popis bezprostředního vnímání osoby řidiče by překračoval policistovu zákonnou povinnost.

[5] Krajský soud konstatoval, že na potvrzení nelze klást nároky jako na správné rozhodnutí, a dodal, že vedle potvrzení o převzetí kaucí lze důvody pro její uložení doložit i jiným způsobem, např. prostřednictvím oznámení o přestupku, výpovědi zasahujícího policisty či audio- nebo videonahrávky z místa. V této souvislosti poukázal na úřední záznam ze dne 9. 6. 2013, v němž policista vyličil projevy žalobce na místě, spočívající v důrazném nesouhlasu s přestupkem a tvrzením, že jej řidičský průkaz živí, a on si tak nemůže dovolit o něj přijít; na místě bylo mimoto sepsáno oznámení o přestupku, k němuž se však žalobce po seznámení s ním odmítl vyjádřit a odmítl je podepsat. Krajský soud označil za spekulaci tvrzení, že kaucí měla být odplatou ze strany policisty, a neztotožnil se ani s úvahami žalobce, že výběr kaucí přichází v úvahu primárně v případech, kdy přestupci nelze řádně doručovat, tedy v případech, kdy nemá trvalé či dlouhodobé bydliště na území České republiky. Konstatoval, že tato okolnost je sama o sobě pro řádný průběh řízení nerozhodná; v této souvislosti předestřel některé postupy, které se v praxi vyskytují za účelem vyhýbání se přestupkovému řízení. Uzavřel, že policista v daném případě jednal v souladu se zákonem, přičemž výběr kaucí odpovídal zákonem aprobovanému účelu, tedy zajištění účasti žalobce na projednání přestupku.

pokračování

[6] Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích se žalobce (dále též „stěžovatel“) bránil kasační stížností doručenou soudu dne 26. 11. 2013, podanou z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Namítal, že v dané věci nebylo dáno důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení. Brojil proti tomu, že odůvodnění rozsudku je obdobné k odůvodnění jiných rozsudků téhož krajského soudu ve věcech tohoto druhu. Zdůraznil, že z tónu hlasu či způsobu vyjadřování nelze dovozovat, zda se osoba bude vyhýbat přestupkovému řízení, přičemž mnohem spíše by se toto dalo dovozovat ze sdělení přestupce o odhlášení trvalého bydliště či stěhování do Mongolska. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že policista v potvrzení o převzetí kaucy dostatečně neodůvodnil její uložení; nedostál povinnosti uvést konkrétní důvody, z nichž nabyt důvodné podezření, že se stěžovatel bude vyhýbat přestupkovému řízení. K dodatečně doplněnému odůvodnění v úředním záznamu ze dne 9. 6. 2013 podle stěžovatele nelze přihlížet, přičemž navíc ani v něm zachycené tvrzení nedokládá podezření, že se stěžovatel hodlá vyhýbat přestupkovému řízení. Znovu zopakoval své přesvědčení, že výběr kaucy byl odplatou za to, že odmítl podepsat oznámení o přestupku. Ohradil se proti té části odůvodnění napadeného rozsudku, která je věnována postupům, které jsou v praxi používány za účelem vyhýbání se přestupkovému řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 19. 12. 2013 poukázal na to, že stěžovatel v kasační stížnosti toliko dále rozvádí tvrzení ze žaloby, k nimž se žalovaný již vyjádřil, a uvedl, že se ztotožňuje s hodnocením věci krajským soudem.

II. Posouzení kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[9] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor.

[10] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] Stěžejní námitka, uplatněná stěžovatelem v kasační stížnosti, spočívá v tvrzení, že policista v potvrzení o převzetí kaucy dostatečně neodůvodnil její uložení; nedostál povinnosti uvést konkrétní důvody, z nichž nabyt důvodné podezření, že se stěžovatel bude vyhýbat přestupkovému řízení.

[12] Nejvyšší správní soud neshledal tuto námitku důvodnou.

[13] Podle § 125a odst. 1 věta první zákona o silničním provozu „policista je oprávněn vybrat od řidiče motorového vozidla podezřelého ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, u kterého je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, kauci od 5.000 Kč do 50 000 Kč, nejvýše však do výše hrozící peněžní sankce za spáchaný přestupek.“ Podle odst. 3 téhož ustanovení „při výběru kauce policista poučí řidiče o důsledku vybrání kauce a podmínkách jejího vrácení a vystaví písemné potvrzení o převzetí kauce. V písemném potvrzení musí být uveden důvod uložení kauce. Písemné potvrzení se vystavuje ve třech vyhotoveních.“

[14] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013 – 48, jehož závěry je třeba použít i při posouzení nyní projednávané věci, vyslovil, že „výběr kauce podle § 125a zákona o silničním provozu nelze pojímat jako rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., nýbrž proti uložení kauce zasahujícím policistou je třeba brojit žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s.“ (...) „Na vymezení důvodu uložení kauce, který je podle § 125a odst. 3 věta druhá zákona o silničním provozu třeba uvést v písemném potvrzení o jejím převzetí, nelze klást nároky vycházející z požadavků na odůvodnění správního rozhodnutí podle § 68 odst. 3 správního řádu. Postačí srozumitelné a okolnostem věci odpovídající stručné vyjádření, v čem policista spatřuje důvodné podezření, že se řidič motorového vozidla podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích bude vyhýbat přestupkovému řízení. Je totiž třeba přihlídnout k podmínkám, za nichž je potvrzení o převzetí kauce vystavováno, když k tomuto dochází přímo zasahujícím policistou a bez ohledu na okolnosti, jakými jsou např. konkrétní místo či prostředí zásahu, frekvence provozu, povětrnostní situace či chování dotčeného řidiče v reakci na provádění silniční kontroly.“ (...) „V rámci řízení před správními soudy, jehož předmětem je posouzení zákonnosti výběru kauce v rámci řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, lze vedle potvrzení o převzetí kauce vycházet i z jiných podkladů, z nichž lze zjistit okolnosti uložení kauce. Takovými podklady (důkazními prostředky) mohou být např. oznámení o přestupku, úřední záznamy, svědecké výpovědi či zvukové, obrazové nebo jiné nahrávky, které zachycují provádění zásahu a byly pořízeny v souladu se zákonem.“

[15] Předmětem přezkumu v nyní projednávané věci je potvrzení o převzetí kauce ze dne 8. 6. 2013, č. j. KRPE-46652/PŘ-2013, z něhož se podává, že od stěžovatele byla vybrána kauce ve výši 6.000 Kč, a to v hotovosti, přičemž jako důvod vybrání kauce zasahující policista uvedl, že dne 8. 6. 2013 v 15:33 hod. v obci Pardubice, na ulici Nádražní ve směru na Hradec Králové, poblíž nákupního centra Globus-Baumarkt, stěžovatel řídil vozidlo tovární značky Škoda Octavia, registrační značka X, přičemž vozidlo bylo zastaveno z důvodu překročení rychlosti v úseku, kde je dopravní značkou B20a povolena rychlost 80 km/h, řidiči však byla naměřena rychlost jízdy 135 km/h (se započtením možné odchylky měření 131 km/h). Řidič je proto podezřelý z přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu, přičemž důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, policista pojal „z jednání, chování a vystupování řidiče na místě přestupku.“ Kolonka pro vyjádření stěžovatele je v potvrzení proškrtnuta. V úředním záznamu ze dne 9. 6. 2013, č. j. KRPE-46652/PŘ-2013-170606, policista k okolnostem uložení kauce dodal, že stěžovatel po seznámení s podezřením ze spáchání přestupku prohlásil, že s přestupkem nesouhlasí, a dále uvedl, že „ho řidičský průkaz živí, že si nemůže dovolit o něj přijít.“

pokračování

[16] Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem krajského soudu, že kauce nebyla od stěžovatele vybrána nezákonně. Nejvyšší správní soud považuje za dostačující, pokud policista v potvrzení o výběru kauce ze dne 8. 6. 2013 poukázal na to, že z jednání, chování a vystupování stěžovatele na místě přestupku pojal důvodné podezření, že se bude vyhýbat správnímu řízení. Ztotožňuje se rovněž se závěrem krajského soudu, že shrnul-li policista své postřehy a vjemy ze stěžovatelova chování do vyjádření „z jednání, chování a vystupování řidiče na místě jsem pojal důvodné podezření“, jedná se o dostatečné odůvodnění důvodného podezření z následného vyhýbání se přestupkovému řízení. Policista současně poukázal na přestupkové jednání, z jehož spáchání byl stěžovatel, narozen dne X, podezřelý, totiž že jako řidič vozidla Škoda Octavia šedé barvy, registrační značka X, v neděli dne 8. 6. 2013 v 15:33 hod. v Pardubicích, na ulici Nádražní ve směru na Hradec Králové, poblíž nákupního centra Globus-Baumarkt, překročil rychlost v úseku, kde je nejvyšší dovolená rychlost 80 km/h, přičemž mu byla naměřena rychlost jízdy 135 km/h (se započtením možné odchylky měření 131 km/h).

[17] Stěžovatel tedy byl podezřelý ze spáchání mimořádně závažného porušení pravidel silničního provozu, přičemž policista dále přihlédl k tomu, že se stěžovatel nevyjádřil k výběru kauce (jak se podává z potvrzení o jejím převzetí), odmítl se vyjádřit k vlastnímu přestupku, z jehož spáchání byl podezřelý, a zejména pak odmítl podepsat oznámení o přestupku, resp. odmítl svým podpisem stvrdit, že byl poučen o průběhu správního řízení a doručování v jeho rámci. I z těchto okolností mohl zasahující policista oprávněně nabýt podezření, že se stěžovatel hodlá vyhýbat přestupkovému řízení (jak vyplývá z oznámení přestupku ze dne 8. 6. 2013, č. j. KRPE-46652/PŘ-2013). Krajský soud správně přihlédl i k úřednímu záznamu ze dne 9. 6. 2013, č. j. KRPE-46652/PŘ-2013-170606, který stěžovatel co do jeho obsahu žádným způsobem nezpochybňoval a z něhož se podává, že stěžovatel policistovi sdělil, že řidičský průkaz potřebuje k výkonu svého povolání, a nemůže si tak dovolit o něj přijít.

[18] Nejvyšší správní soud konstatuje, že odůvodnění napadeného rozsudku je v části, týkající se závěru o zákonnosti výběru kauce vzhledem k důvodu uvedenému v potvrzení o jejím převzetí, srozumitelné a dostatečně zohledňuje okolnosti konkrétní věci, přičemž krajský soud rovněž věnoval dostatečnou pozornost vyvrácení stěžovatelova tvrzení, že důvodem pro uložení kauce byla ve skutečnosti odplata za to, že se na místě odmítl vyjádřit a podepsat oznámení o přestupku. Krajskému soudu lze v návaznosti na tvrzení stěžovatele v kasační stížnosti vytknout obsah té části odůvodnění napadeného rozsudku, v níž jsou nastíněny některé postupy, které jsou v praxi používány za účelem vyhýbání se přestupkovému řízení. Tyto nad rámec posouzení věci prezentované úvahy krajského soudu nejen že vzbuzují pochybnosti o své výstižnosti, ale zejména nemají žádnou souvislost s okolnostmi nyní projednávané věci; nemají vliv na zákonnost napadeného rozsudku, lze je nicméně označit přinejmenším za nadbytečné.

[19] Nejvyšší správní soud se nemůže ztotožnit s úvahami stěžovatele, že důvodem pro uložení kauce by mohlo být (pouze) sdělení stěžovatele jako přestupce o odhlášení svého trvalého bydliště či stěhování do Mongolska; pro takto restriktivní výklad nelze v zákoně nalézt opory. Pokud stěžovatel namítá, že z tónu hlasu či způsobu vyjadřování nelze samo o sobě dovozovat, zda se osoba bude vyhýbat přestupkovému řízení, jedná se jistě o úvahy výstižné, které však nemohou mít žádný vliv na posouzení nyní projednávané věci, neboť se míjejí s důvody, pro které byla v daném případě kauce uložena.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[20] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích a další spisové dokumentace k závěru, že nebyl naplněn tvrzený důvod podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., za použití ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[21] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. tak, že vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady řízení nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly, žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. března 2014

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu